

<http://www.bosrtv.nl/radio/oba-live-loslaten-en-transformatie> *Levensbeschouwelijke zorgen voor Vlaanderen.*

Kerstlucht maakt vrij... winter of discontent 2015

We beleven de laatste Kerst van 'de levensbeschouwelijke omroepen' in Vlaanderen. Het is de minister – die ooit schreef dat stadslucht vrij maakt – die hen **buitensjot**. Als er iets – in 2015 – mij heeft verontwaardigd, dan is het dat wel !

In de bosbeweging (1) – waar ik ondergedoken was – zeggen we dat alvorens je een bos kapt je er eerst drie andere moet aanplanten. Waar en wat is het alternatief van minister Sven Gatz ? Ik ga hem nu niet verketteren, als liberaal stond hij destijds open voor de duurzame grondenuitruil in het bedreigde Lappersfortbos. Dus visie heeft hij zeker. Maar wanneer horen we ze ? Bij de burens is er nu <http://www.spirit24.nl/>

Het blijft natuurlijk jammer dat de Vlaamse overheid en haar politieke legers onze levensbeschouwelijke omroepen zo slecht bedanken voor trouwe bewezen diensten aan hele generaties Vlamingen. Ik kan echt niet anders dan denken aan de bede van wijlen predikant Martin Niemöller (2) in een donkere periode van onze geschiedenis.

Ik heb veel vormends geleerd door op Braambos www.braambos.be en Lichtpunt www.lichtpunt.be en recent Oba Live www.obalive.nl en Noms de Dieux af te stemmen https://www.rbf.be/video/emissions/detail_noms-de-dieux?pid=89 Wat na ons ?

Er rest ons You Tube & Van Veen <https://www.youtube.com/watch?v=aluzxzZTjkQ> <https://www.youtube.com/watch?v=9RwILWia420> met Kerst. Hopelijk vindt minister Gatz geld zodat levensbeschouwelijke omroepen in de Lage Landen veel archief bewaren en on line zetten ? Hopelijk vinden die de moed om veerkrachtig & liefdevol terug te vechten met nieuwe projecten ? Want ze verdienen beter ! Tot slot onderaan nog een herinnering (3) aan wijlen Dorothee Sölle, protestantse theologe.

Luc Vanneste, godsdienstleraar (RKG) – vrijgelovig & veelzinnig

(1) Herne, de heer van de bomen en de god van de bossen

"Waarom ben je gekomen ?" vroeg Herne, heer van de bomen en god van de bossen aan Robin Hood. ' Om mijn gelofte te breken ' Robin was bitter gestemd en moedeloos en voelde zich koud van binnen. "Dat kun je niet. Je bent uitverkoren. Er is geen ander" donderde de stem... "Jullie moeten je doel voor ogen houden" zei Herne. ' Het doel is onbereikbaar ' bromde Robin lusteloos. ' Mijn pijlen gaan verloren ' "Span dan je boog opnieuw" beval Herne. ' Waarom ? ' vroeg Robin wanhopig. ' Waarop moet ik richten als ik geen doel heb ? ' "Je hoeft niet te richten" sprak Herne de jager kalm. "De pijl zal het doel vinden". (uit de honden van Lucifer, Robin May) Hernes stem weerklonk. " Om de zwakken te helpen, de hulpelozen te beschermen en te strijden tegen tirannie. Zo moet het zijn...Robin met de kap. " (alzo sprak Herne, de heer van de bomen en de god van de bossen in 'De man met de kap' van Anthony Horowitz) www.poeziebos.be

(2) https://nl.wikipedia.org/wiki/Toen_de_nazi%27s_de_communisten_arresteerden

Toen de nazi's de communisten arresteerden, heb ik gezwegen;
ik was immers geen communist.
Toen ze de sociaaldemocraten gevangenzetten, heb ik gezwegen;
ik was immers geen sociaaldemocraat.
Toen ze de vakbondsleden kwamen halen, heb ik niet geprotesteerd;
ik was immers geen vakbondslid.
Toen ze de Joden opsloten, heb ik niet geprotesteerd;
ik was immers geen Jood.
Toen ze mij kwamen halen
was er niemand meer, die nog protesteren kon. (Martin Niemöller)

(3) Duitse theologe Dorothee Sölle op 73-jarige leeftijd overleden

<https://www.youtube.com/watch?v=otwvEVdRW68>

<https://www.youtube.com/watch?v=lrADLw9PkPA>

BRUSSEL -- Ze geloofde niet in een almachtige God de Vader. „Zo'n God had de treinen naar Auschwitz moeten tegenhouden." De Duitse, protestantse theologe Dorothee Sölle, die zondag op 73-jarige leeftijd overleed, is een van de laatste grote theologen die bruggen wist te slaan over de godsdiensten heen.

Het doet er niet meer zo toe of je jood of christen, moslim of boeddhist bent. Waar het om draait, is de vraag hoe je omgaat met mystiek en verzet." Dat zei Dorothee Sölle enkele jaren geleden in een interview met het Vlaamse tijdschrift *Wereldwijd*. Als geen ander wist Sölle een synthese te maken tussen een actiegerichte bevrijdingstheologie en een grote spirituele diepgang. Dat zegt de Leuvense professor Rik Torfs. „Voor mij heeft ze niets dat passé is."

Sölle heeft meer dan veertig boeken op haar naam staan, die haast allemaal in het Nederlands zijn vertaald. *Mystiek en verzet*, jawel, een boek uit 1999, beschouwde ze zelf als haar belangrijkste werk. Voor haar gingen spiritualiteit en engagement hand in hand. Dat verklaart haar succes ook toen de andere bevrijdingstheologen uit de belangstelling wegzakten, zegt Torfs.

„Bij anderen blijf je toch wat op je honger. Maar zij had wel die diepgang. Daarom zijn zoveel mensen haar blijven lezen. Vaak mensen van wie je het niet verwacht. Is dat niet kenmerkend voor de echt groten?"

Sölle werd in 1929 geboren in een liberaal-burgerlijk milieu, als dochter van een bekend Duits jurist, Hans Carl Nipperday. Ze studeerde klassieke talen maar schakelde over op theologie, naar haar eigen zeggen in de hoop een verklaring te vinden voor wat Duitsland de wereld had aangedaan. „Hoe kon zoiets gebeuren met een volk van geschoolde Europeanen, die Beethoven speelden?"

Daarom benadrukte ze later zozeer dat geloven geen hoogst individuele relatie tot God is, maar je ogen openen voor wat er in de wereld gebeurt. God is niet de Almachtige, maar „het niets dat alles zal worden". Sölle kwam God tegen in de kleine, onderdrukte en misdeelde medemens en zag in hen een kracht die hen sterker maakte.

Nog uit het *Wereldwijd* -interview: „Zoals een groep armen in een wijk in Lima, die tot driemaal toe uit hun krotten worden gezet en telkens opnieuw aan het bouwen slaan. Dat zijn mensen die vanuit een niets groeien tot een alles." Anders gezegd, God is *empowerment*. Macht moet op zijn kop worden gezet.

Met het machisme in het christendom had ze afgerekend. „Het beeld van de Almachtige Vader is een projectie van mannen: je hoeft maar een minuutje over het woord ‚omnipotens' na te denken en je weet waarom! Je hoeft daar Freud niet voor gelezen te hebben. Het heeft me al vroeg naar het strijdbare christendom toegebracht."

In de jaren zestig pleitte Sölle voor een verpolitisering van het geweten: „Het geweten heeft iets met politiek te maken, zo niet, dan gaat het niet om een geweten".

In Keulen was ze net als haar tweede man, de ex-benedictijn Fulbert Steffensky, een van de organisatoren en voorgangers bij het oecumenisch *Politiek avondgebed*.

Ze zette zich in voor vrede in Vietnam. Voor gelovigen kwam het erop aan de moed niet te verliezen. Later reisde ze ook naar Nicaragua.

In de jaren zeventig bracht ze het feminisme in de theologie binnen en nog later de ecologie. „Haar visie was zeer gekleurd, maar ook heel duidelijk”, zegt Lieven Boeve, professor Godgeleerdheid in Leuven.

„Ze heeft mee het gezicht van de theologie helpen bepalen vanaf de jaren zestig. Ze bouwde bruggen: ze vond bijvoorbeeld meer aanhang in progressieve katholieke kringen dan in behoudsgezinde protestantse.”

De Brugse godsdienstleraar Luc Vanneste, zowel lid van Agalev als secretaris van het Groene Gordelfront dat het Lappersfortbos voor de ondergang wil behoeden, heeft een foto van Sölle in zijn werkkamer. „Natuurlijk is zij een grote bron van inspiratie geweest, met haar slogan *Kies voor het leven*. Ik heb haar ontmoet toen ze in 1987 in Vlaanderen op bezoek was. Ze leerde mij al die 'mooie woorden' om te zetten in daadkracht, voor het leven bij ons.”

Omdat ze én links én vrouw was, werd een leerstoel in Duitsland haar misgund. Ze ging dan maar lesgeven in New York, in het door haar vaak zo verguisde Amerika. Ze bleef erg kritisch: tegen de globalisering en 'natuurlijk' tegen de Amerikaanse rol in de oorlog in Irak. Ze haalde scherp uit naar de Amerikanen die bij alles de naam van God inlijven.

Ze hekelde Amerika als het 'nieuwe totalitarisme', slimmer en praktischer dan de twee oudere vormen. „Bush brult niet zo hard, spreekt zacht en is toch de baas over alles. En hij is alleen maar geïnteresseerd in de vraag wat het oplevert”.

De jongste jaren was haar relatie tot Links en Groen in Duitsland echter ook grondig gewijzigd, reden waarom haar lezingen niet altijd meer volle zalen trokken. Ze hekelde het „innerlijke cynisme” van linkse intelligentsia. „De meesten hebben opgegeven. Ze behoren tot de Toscanefractie. Dat wil zeggen, ze hebben een huis in Toscane en amuseren zich kostelijk. Met een mild cynisme weten ze nog net hoe erg het is. Ze kijken misschien nog wel heel scherp, maar handelen niet meer. Ze verzetten zich niet meer, maar trekken zich in hun innerlijke cynisme terug.”

„Onze ouderwetse kerken daarentegen koken nog soep voor daklozen. Soep lost het probleem niet op, maar ze maakt het wel zichtbaar. De linkse intelligentsia is er daarmee beroerder aan toe dan de kerk”.

Ook Remi Verwimp, priester van het bisdom Antwerpen en voortrekker van de Werkplaats voor Theologie en Maatschappij, ziet hierin haar blijvende betekenis: „Sölle klaagde aan dat mensen zich neerleggen bij het huidige onrecht in de samenleving. U weet wel, velen vinden dat het 'geleuter' over de strijd tegen onrecht nu maar moet ophouden en dat de wereld toch niet maakbaar is. Dát is volgens Sölle ongeloof. Zij bleef verkondigen dat overal waar mensen samenkomen en zich organiseren, er iets kan veranderen. Eigenlijk was ze een theologe van de vorige eeuw. Maar ik ben ervan overtuigd dat komende generaties nog vaak naar haar boodschap zullen teruggrijpen.” Sölle overleed zondagavond in een ziekenhuis in het Duitse Göppingen op 73-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hartinfarct. (29/04/2003 met dank aan Veerle Beel & Marcel Van Nieuwenborgh in De Standaard)